Temamøte om utfasing av fossil olje

Knut Olav Knudsen

Forretningsutvikler i Boligenergi AS

Gamle oljekjeler har dårlig virkningsgrad

Årstall	Årsvirkningsgrad
Oljekjeler nyere enn 1995	90%
Oljekjeler mellom 1975 - 1995	70 - 80%
Oljekjeler eldre enn 1975	60 - 70%

Olje er dyrere å fyre med enn strøm

Eksempel:

- 3 000 liter olje tilsvarer 22 500 kWh med 75% virkningsgrad
- 1 kWh koster ca. 1 kr med nettleie, totalt blir det 22 500 kr.
- 1 liter vanlig fyringsolje koster ca. 11 kr, totalt blir det 33 000 kr.
- **Den fossile oljen er 1,47 ganger dyrere enn strøm**
- Anbefalt biofyringsolje koster ca. 17 kr literen, totalt blir det 51 000 kr.
- **Da blir biofyringsoljen 2,27 ganger dyrere enn strøm, differansen på et år blir på hele 28 500 kr.**
- **Over 20 år kan det finansiere hele 430 000 med 3% rente, ca. 400 000 med 4% rente**

Halvering av effekten fra radiatoren

- Går man fra et 80/60 anlegg til et 50/40 anlegg, reduseres effekten med 60%.
- Typisk resultat ved en standard varmepumpe blir da en halvering av effekten på radiatoren.
- Dette er ikke en utfordring ved overgang til bio.

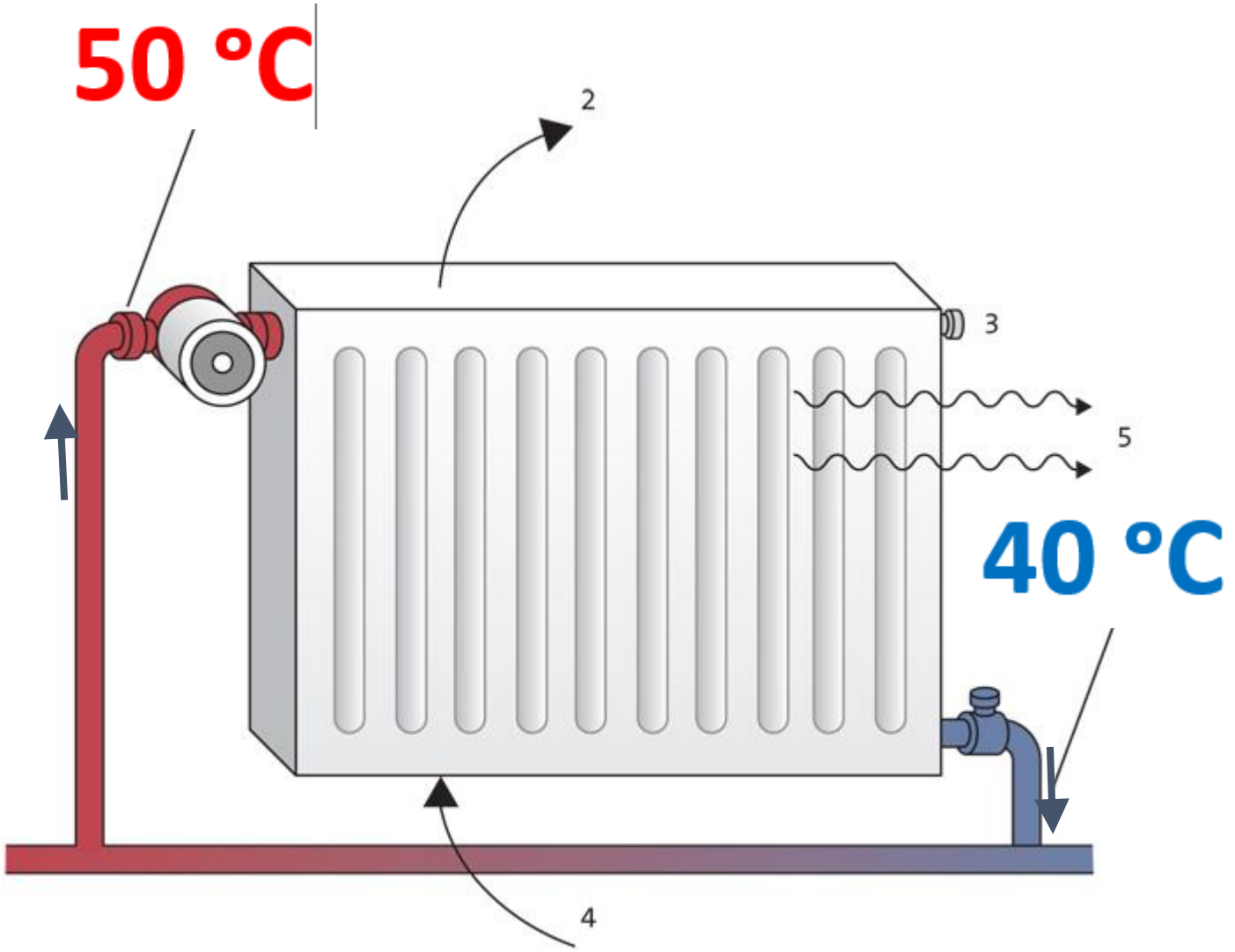

Temperaturen ut fra VP er viktig for besparelsen!

Eksempel:

- 3 000 liter olje tilsvarer 22 500 kWh
- Tester fra NTNU viser at besparelsen vil øke med ca. 2,5% for hver grad med temperatursenkning.

Tur-temperatur	SCOP	VP forbruk i kWh	Besparelse i kWh	Besparelse ved å senke temperaturen	Etter 20 år
60	2,25	10 000	12 500	0	0
55	2,625	8 571	13 929	1 429	28 571
50	3	7 500	15 000	2 500	50 000
45	3,375	6 667	15 833	3 333	66 667
40	3,75	6 000	16 500	4 000	80 000
35	4,125	5 455	17 045	4 545	90 909
30	4,5	5 000	17 500	5 000	100 000
25	4,875	4 615	17 885	5 385	107 692

Redningen kan være en vifte konvektor

- En vifte konvektor kan gi flere ganger en standard radiator.
- Men husk at røret fram til konvektoren må være tykt nok.

Den gode gulvvarmen

- Mindre sprekker i tregrulv
- Raskere responstid
- Nesten selvregulerende anlegg
- Mulighet for klimatisering av bygget. En sval kjeller kan være med å kjøle ned andre deler av huset så lenge sirkulasjonspumpen går.

Strøm eller vann?

Hva vil kunden varme med etter oljen?

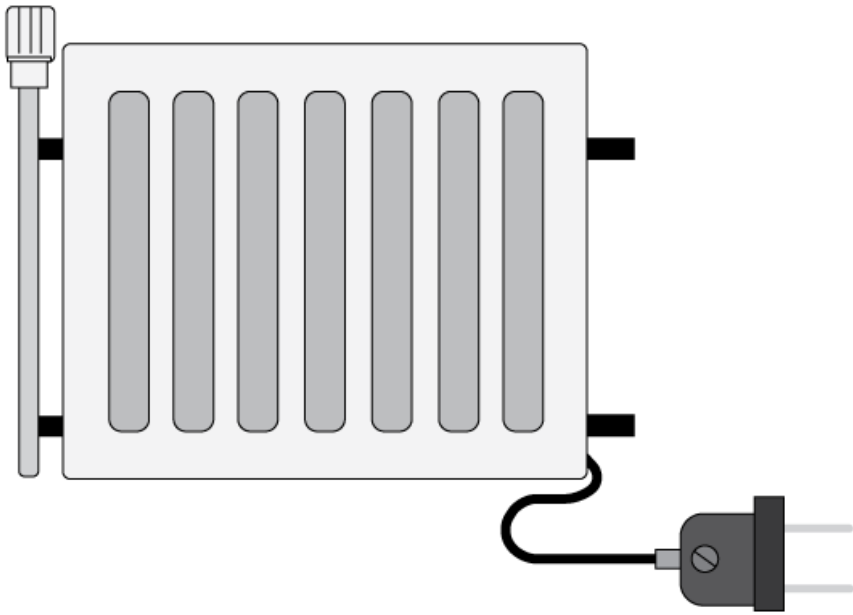

Direkte virkende strøm!

Kanskje må noe gjøres med det elektriske?

- Typisk behov for effekt er 8-15 kW
- Noen oljekjeler har et ekstra varmeelement på 3-4 kW, som krever 16-20 A sikringer. Mens andre kjeler har kraftigere elementer.
- Luft/vann trenger ofte 100% backup når det blir kaldt. Gjerne i overkant av 10 kW
- Væske/vann trenger noe mindre siden borre hullet sjeldent går under -2 grader.
- Typisk sikring til selve kompressoren i VP er 16-20A.
- Typisk sikringsstørrelse til selve spisslasten 25-40A.

Har huset nok effekt?

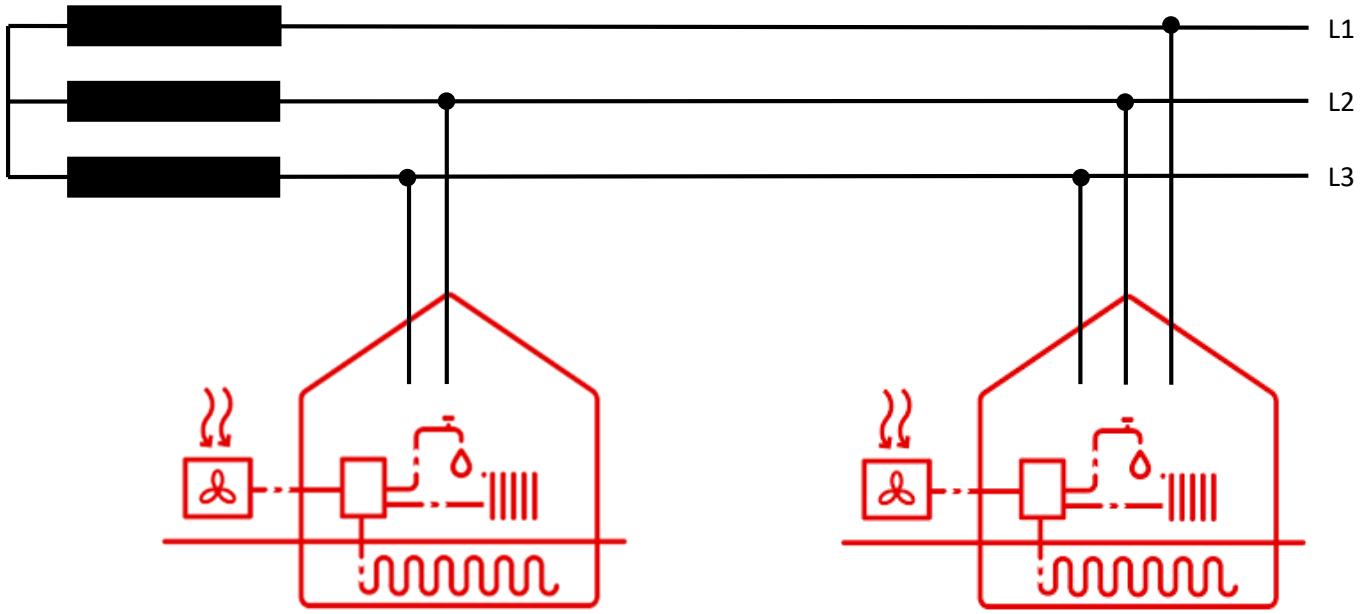

$$P = U \cdot I$$

$$P = 230V \cdot 40A$$

$$\mathbf{P = 9.200\ W}$$

$$P = U \cdot I \cdot \sqrt{3}$$

$$P = 230V \cdot 40A \cdot \sqrt{3}$$

$$\mathbf{P = 15.935\ W}$$

El kolbe i fyren!

- Forutsetter kraftig elkolbe i fyren, over 6 kW, avhenger av behovet i huset
- Vanskelig å etter montere om fyren er gammel. Krever nok effekt fra inntak og sikringsskap
- Skal kjelen fyres med strøm bør røkerøret frakobles slik at det ikke fyres for kråkene

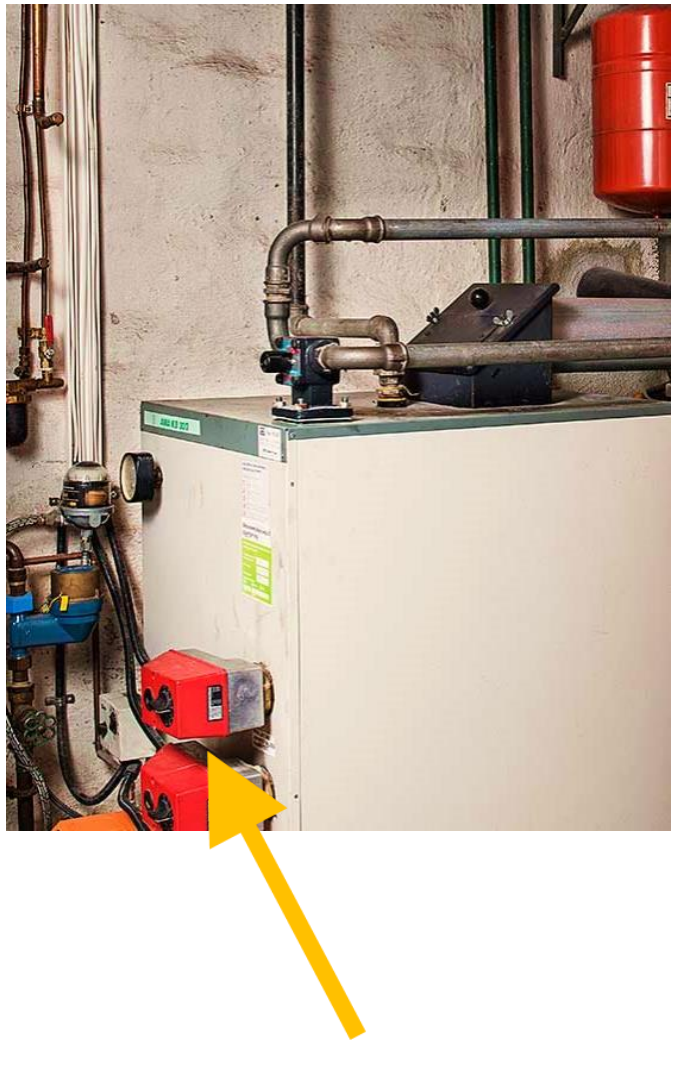

Elektrisk kjel

- Enkel og plassbesparende
- Rimelig løsning
- Krever nok effekt fra inntak og sikringsskap
- Krever bereder for tappevann i tillegg
- Mange leverandører har denne løsningen

Enkel akkumulator

- Krever nok effekt fra inntak
- Dekker varme og varmtvann
- Enkelt å ettermontere varmepumpe, et viktig salgsargument når bolig skal selges
- For alle strømvalgene er det viktig å være klar over kommende strømkostnader, tenker spesielt på nettleien

$$P = U \cdot I \cdot \sqrt{3}$$

$$P = 230V \cdot 40A \cdot \sqrt{3}$$

$$\mathbf{P = 15.935\ W}$$

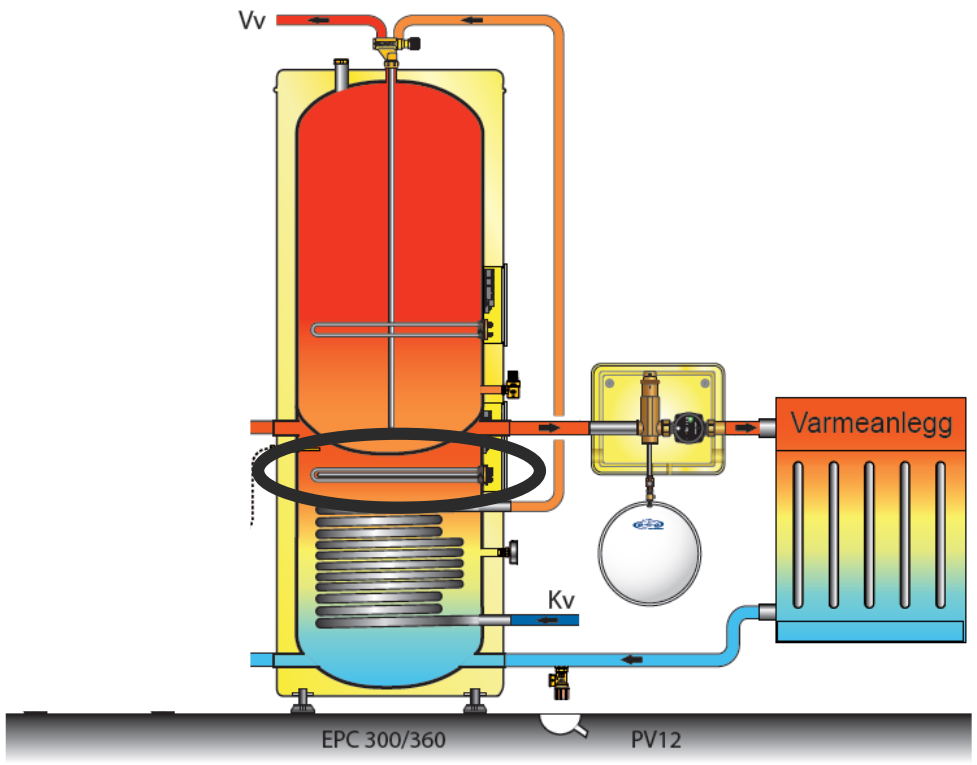

Biofyringsolje

I media er det skapt et bilde om at oljefyren blir forbudt, det stemmer ikke, forbudet gjelder den fossile fyringsoljen

Biofyringsolje

- 1. generasjon: matplanter
- 2. generasjon: lignocellulose, ikke mat planter, rester og avfall
- Lave investeringskostnader og ganske enkelt å konvertere.
- Har ikke en temperaturutfordring i forhold til radiatorene.
- Det anbefales å rense og kontrollere lagringstanken og oljebrennere må justeres inn for ny oljekvalitet.
- Tiltak ved underkjent/gammel tank er å installere en liten innendørstank, eller skifte med tilsvarende tank.
- Normale serviceintervall følges. For bolig anbefales biofyringsolje generasjon 2. Ved større behov, over 50 kW kan generasjon 1 vurderes.

Generasjon 1.

Generasjon 2.

Ulike kvaliteter og priser

- BioParafin er en fornybar fyringsparafin, som erstatter dagens fossile parafin. BioParafin kan benyttes i alle typer parafinkaminer (veke og potte), og du behøver ikke gjøre noen ting med hverken kamin eller tank for å brenne med BioParafin. BioParafin kan også brukes etter 2020.
- Prisene under gjelder for levering mellom 2000-3000 liter fyringsolje og over 650 liter parafin i Oslo området.

Beskrivelse	Pris pr. liter
Fyringsolje	11,00
Parafin	12,89
Biofyringsolje	10,85
Bioparafin	16,57

Pellets og ved

For dem uten vannbårne systemer

For dem med vannbårne systemer

Godkjenning av vedovner i Norge

- Utslipp av partikler skal ikke overstige verdier gitt i Norsk Standard NS-3059. Denne testmetoden er særnorsk.
- Det er SINTEF, SP i Sverige eller det Danske Teknologisk Institutt som utfører testen etter denne metoden.
- Slike ovner gir 60-70% til vann, 40-30% til luften.
- Vannrørene skules bak ovnen og ledes ned i gulvet.

	Moderne ovn	**Gammel ovn**
Utslipp av svevestøv	6 g/kg	33-40 g/kg
Virkningsgrad	Opp mot 80%	Ned mot 50%
Lukkede ovner	60 – 85% energi til rommet	35 – 50% energi til rommet

Pelletsfyring

- Trenger ingen tørking, uniformt brensel
- Lett å automatisere
- Produseres i 6 mm, og 8 mm
- Brennverdi : 2,2 tonn (3,3 m3) tilsvarer ca 1000 liter olje.
- Bulk: ca. 40 - 60 øre/kWh
- Plass til aske (ca. 0,5 % av pellets er aske)
- Maks 8 m3 pellets i rommet
- Automatisk start/stopp og feiing
- De fleste eksisterende oljekjeler kan bygges om

Eksempler på lagring av pellets

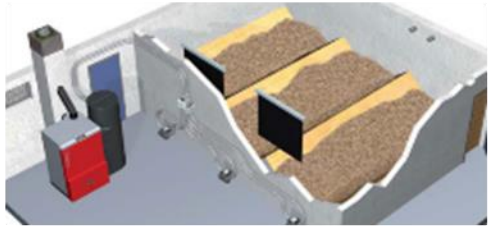

Sol

Solinnstråling

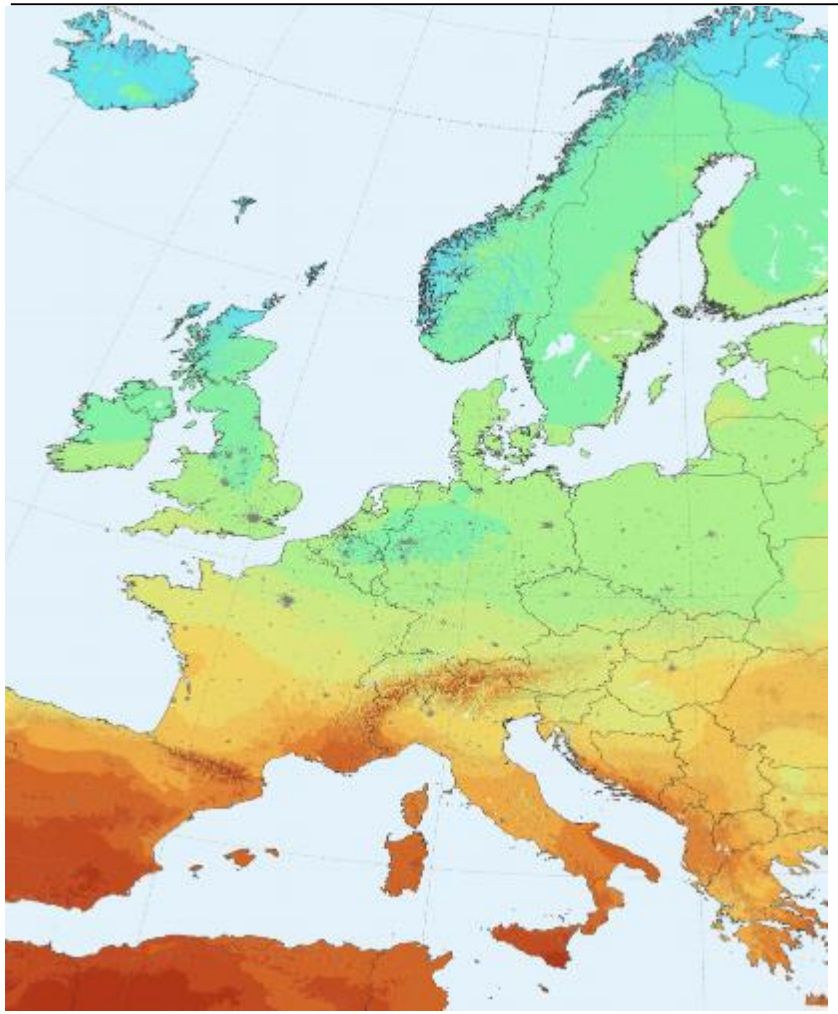

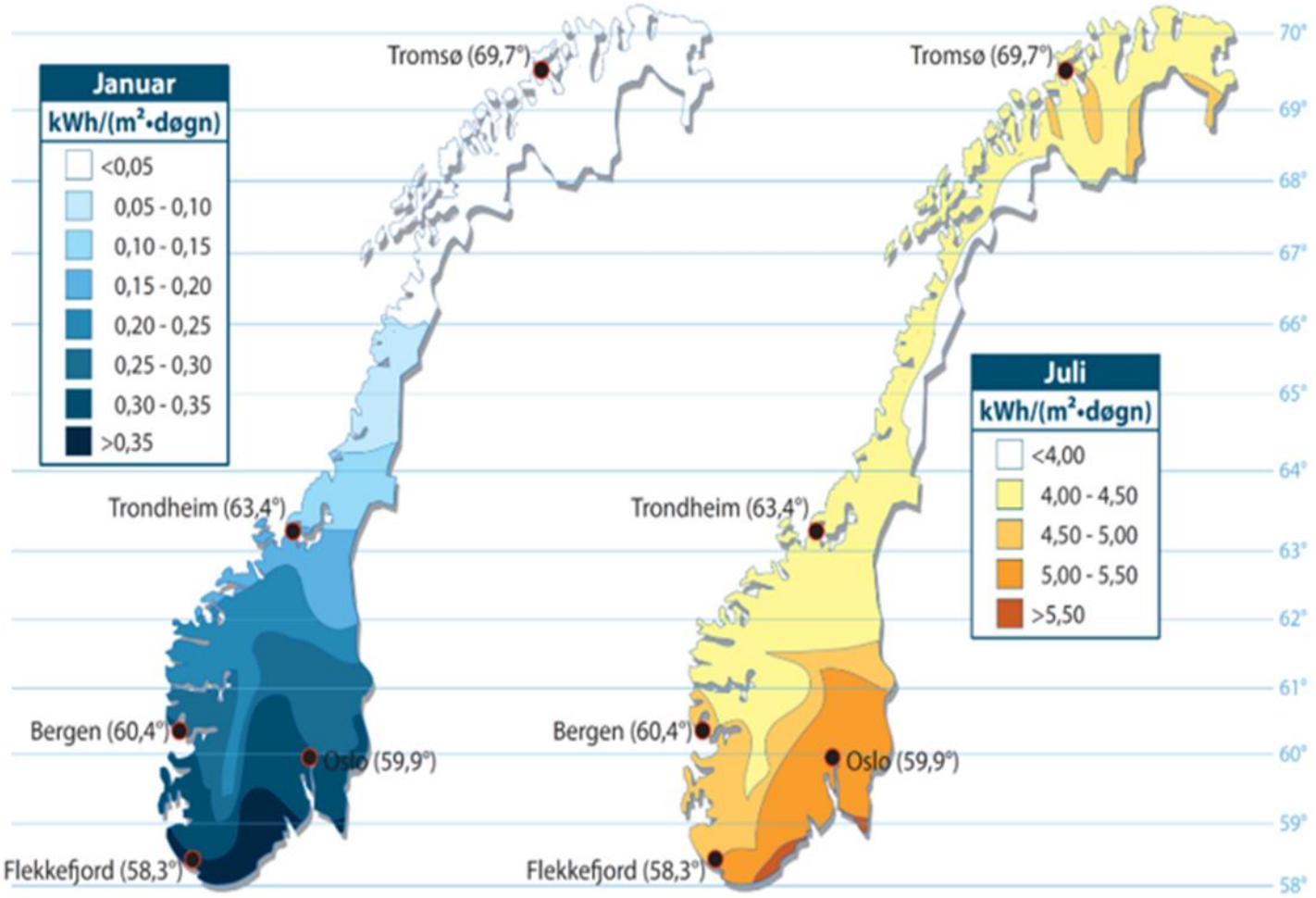

Akkumuleringstanker, gir muligheter!

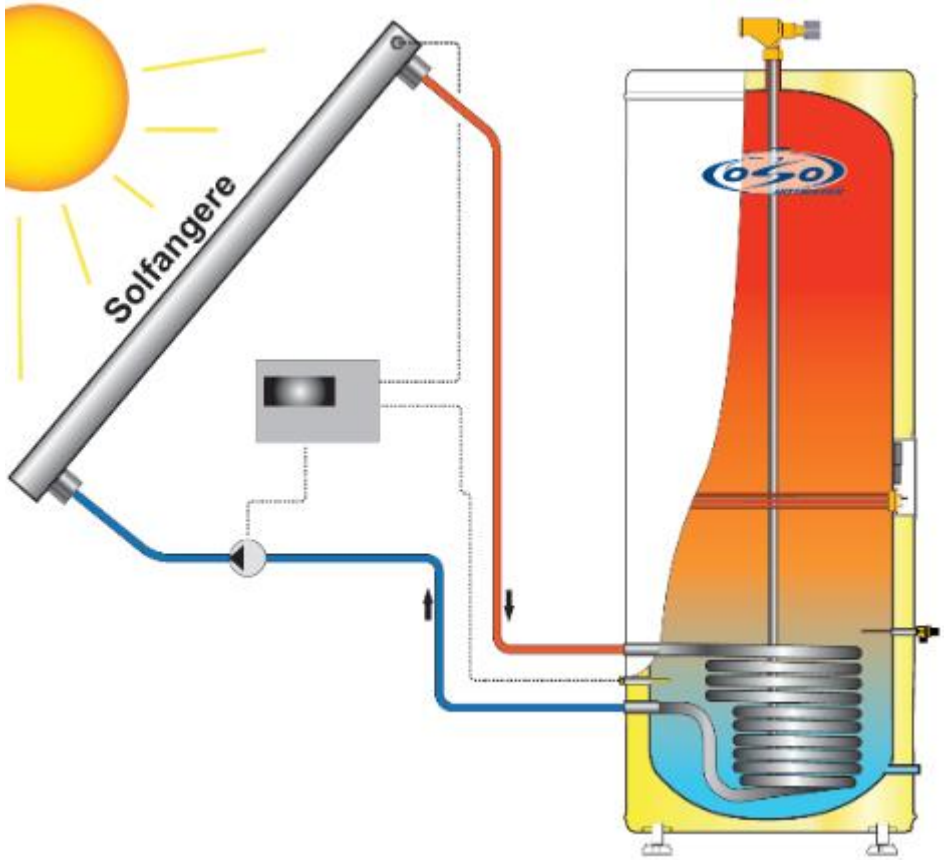

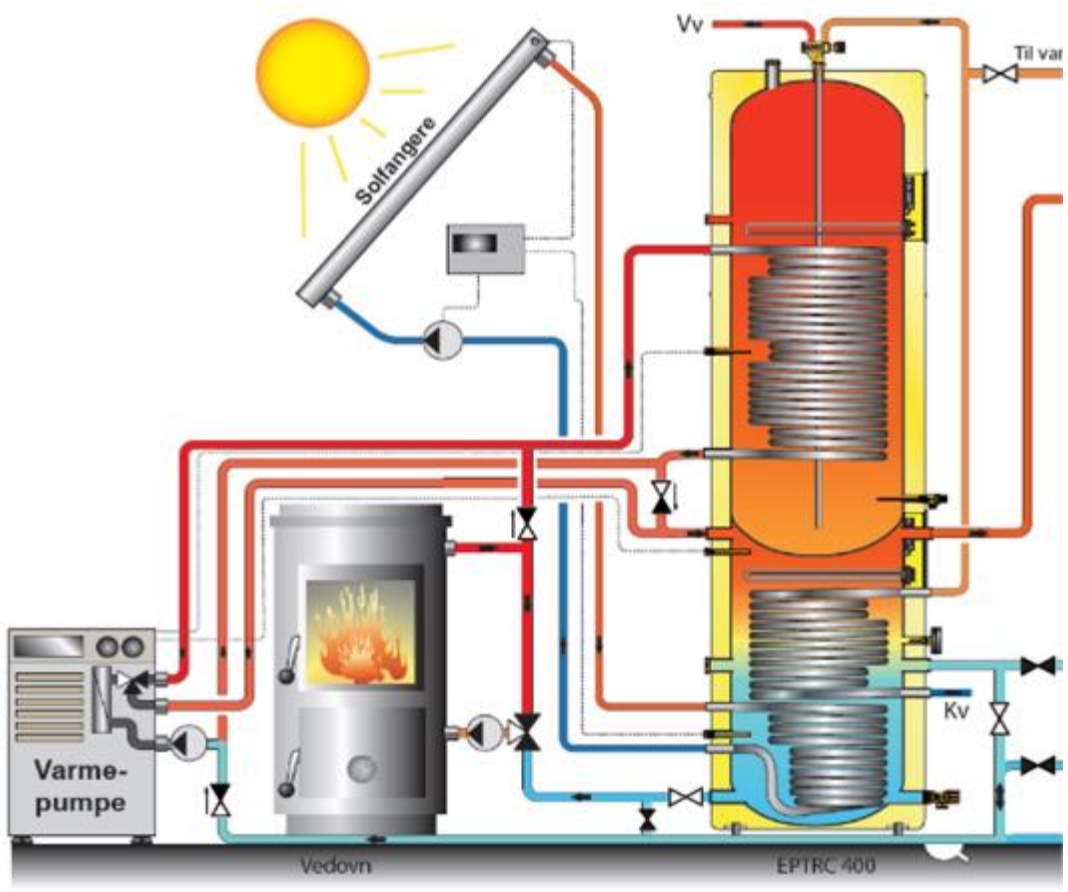

Solfangere, hovedsakelig to typer

Typisk soldag i august på eget anlegg

- 3 solfangere, totalt 6 m2
- Vedovn med vannkappe, 8 kW 60-70% til vannet
- Varmepumpe luft-vann, 11 kW
- I år samler jeg inn 2 500 kWh
- På en god soldag får jeg 20 kWh

Varmepumpe

Hvilke varmepumpe skal man velge?

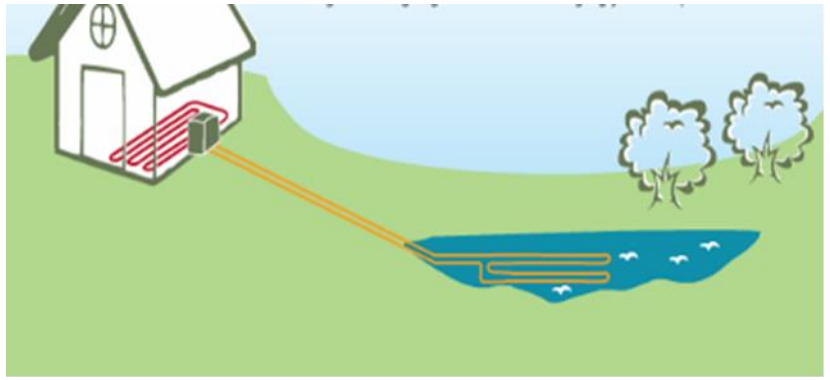

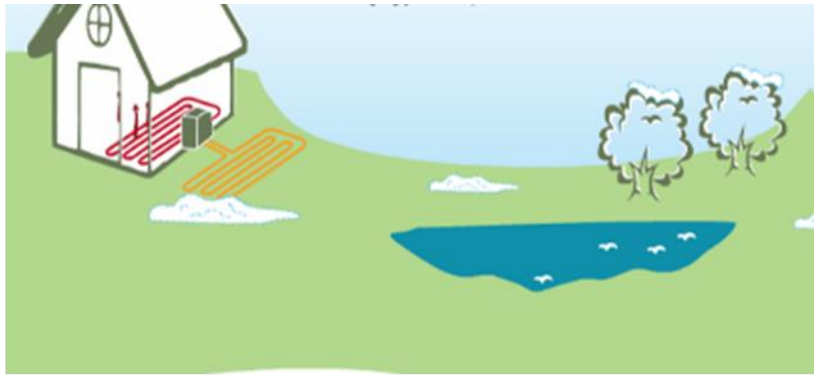

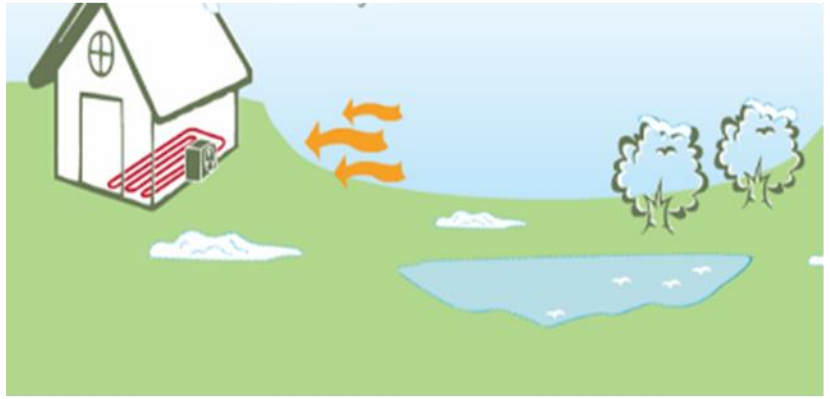

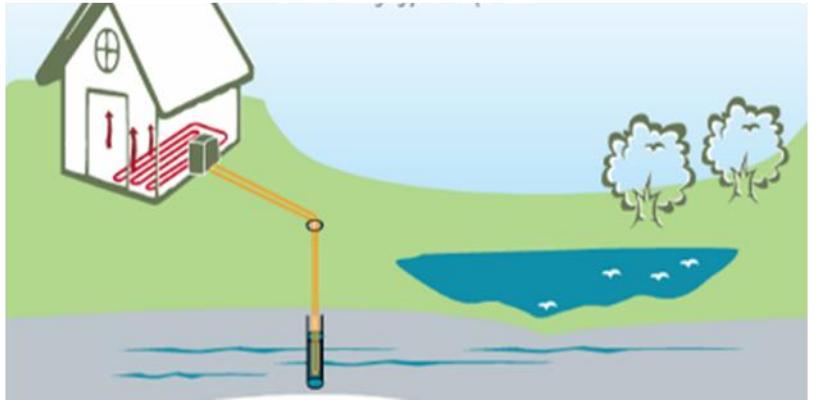

Eksempler på bergvarmepumper

Besparelser og priser

Beskrivelse	Luft til vann	Væske til vann
Besparelse	40-60%	60-80%
SCOP	1,5-3	2,5-5
Priser ferdig montert	150-200.000	170-300.000

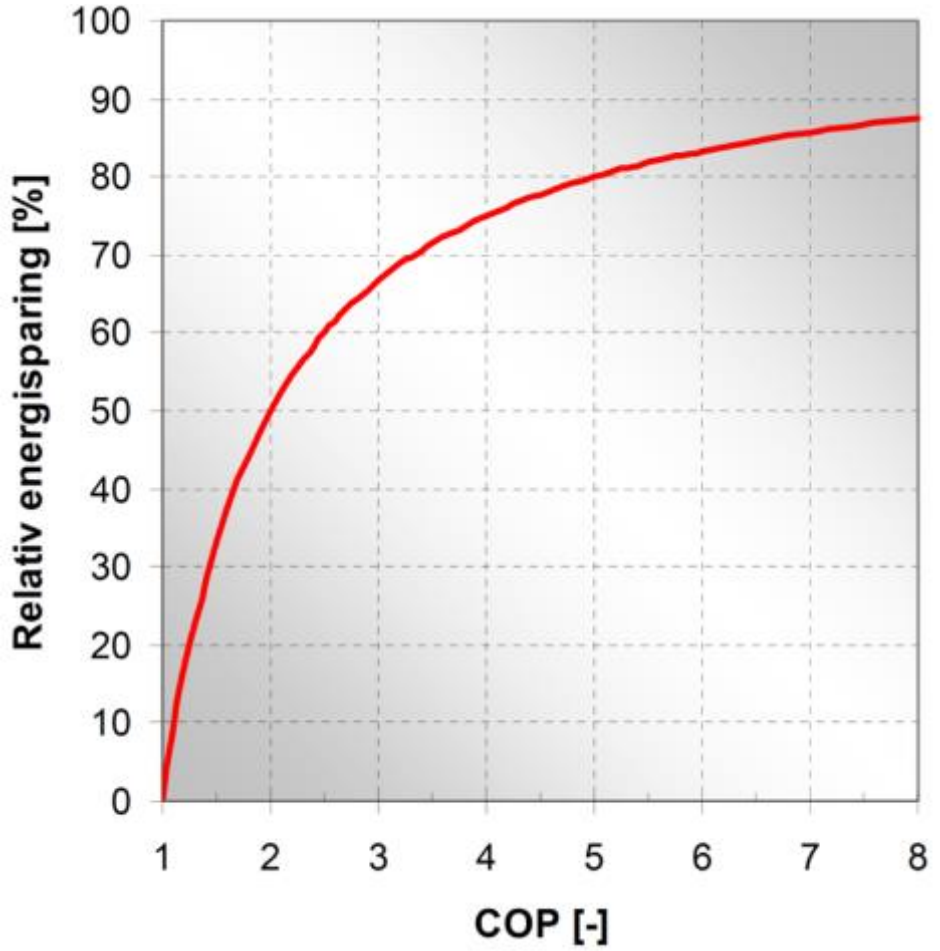

SCOP for en bergvarmepumpe 8 kW

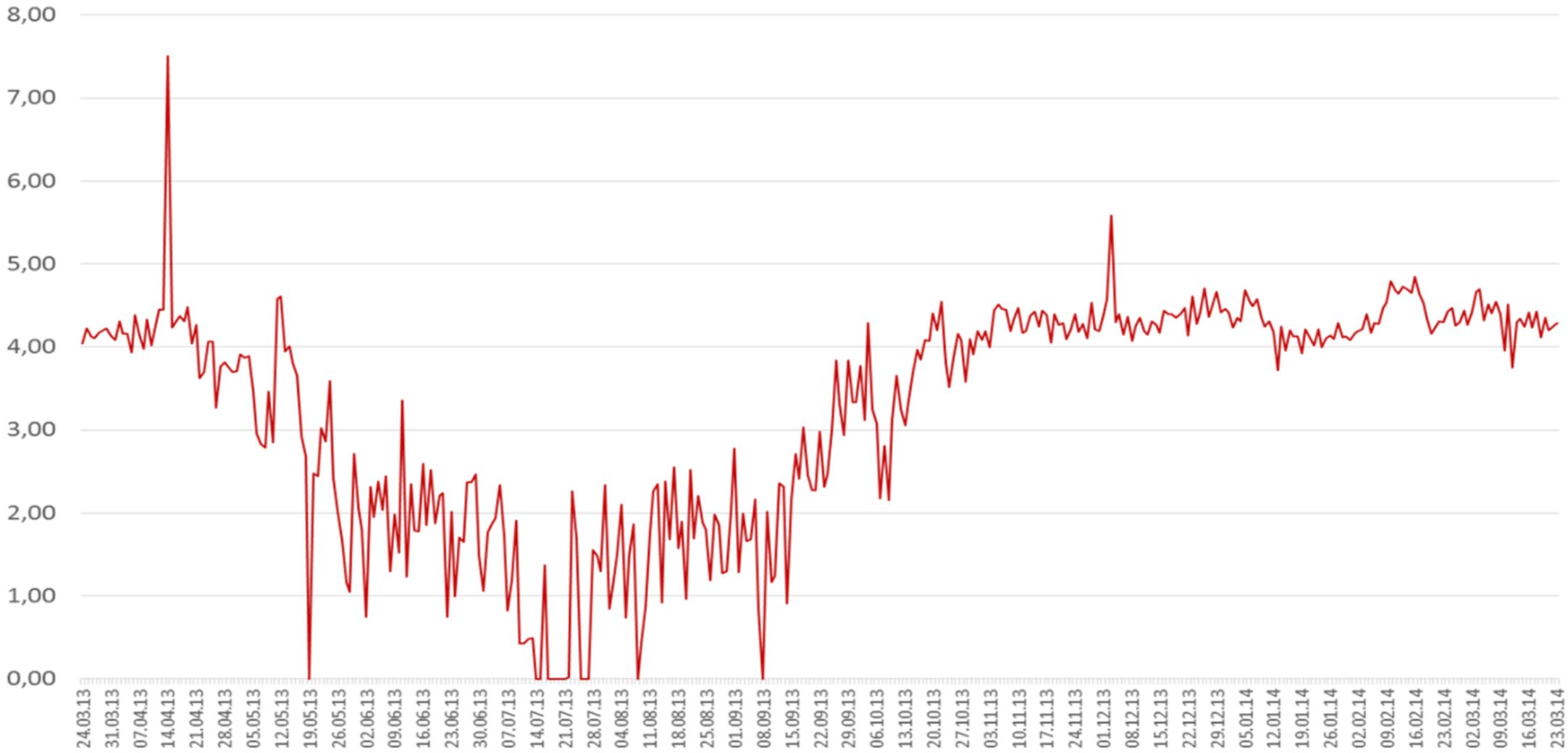

Betingelser for videre beregninger

- En typisk villa bruker 3 000 liter fyringsolje i året, da varmer fyren opp 100% av boligen via for eksempel et radiator eller et vannbårent gulvvarmeanlegg.
- En luft til luft varmepumpe er en punktoppvarming, den kan normalt dekke 60% av oppvarmingen, det utgjør 1 800 liter parafin.
- Velges flere innerdeler så vil selvfølgelig mer av oppvarmingen dekkes av varmepumpen, men i neste eksempel er det brukt en som standard.

Låneberegning av luft til luft varmepumpe

Nøytral test av 19 forskjellige luft/luft VP i tilsvarende Oslo klima, viser en snitt SCOP på 2,6

Parafin og elektrisitet	**Fossil**	
Årsforbruk av parafin:	1 800	liter
Pris for parafin:	12,76	kr/liter
Strømpris med nettleie:	0,90	kr/kWh
Virkningsgrad til parafinkamin:	70	%
Varmepumpen		
Årsvarmefaktor til varmepumpen (SCOP, SPF):	2,6	
Enovastøtte:	6 000	kr
Servicekostnader:	1 800	kr/år
Lån		
Kjøp og montering av VP:	20 000	kr
Sanering av tank og kamin:	30 000	
Lånerente:	2,5	%
Ønsket nedbetalingstid:	10	år
Avdrag og renter pr måned:	415	kr
Besparelser med varmepumpe		
Per måned:	kr 1 017	kr
Hvert år	kr 12 203	kr

Startbeløp

50 000 kroner

Avkastning per år*

2 %

Månedlig sparing

0 kroner

Sparing over antall år

10 år

Total sparing

60 950 kr

Startbeløp

0 kroner

Avkastning per år*

7 %

Månedlig sparing

1 500 kroner

Sparing over antall år

10 år

Total sparing

261 142 kr

Luft - vann varmepumpen

Fyringsolje og elektrisitet		
Årsforbruk av fyringsolje:	3 000	liter
Pris for fyringsolje:	10,00	kr/liter
Strømpris med nettleie:	0,90	kr/kWh
Virkningsgrad til oljekjel:	70	%
Varmepumpen		
Årsvarmefaktor til varmepumpen (SCOP):	2,0	
Enovastøtte:	40 000	kr
Servicekostnader:	1 800	kr/år
Lån		
Investeringsbeløp:	170 000	kr
Lånerente:	2,5	%
Ønsket nedbetalingstid:	15	år
Besparelser med varmepumpe		
Per måned:	**kr 735**	
Hvert år	**kr 8 817**	

Dette gir et tilskudd til full rehabilitering til gulvvarme.

Et bidrag på:

326 608

–170 000

156 608

Væske - vann varmepumpen

Fyringsolje og elektrisitet	Radiatorer	
Årsforbruk av fyringsolje:	3 000	liter
Pris for fyringsolje:	10,00	kr/liter
Strømpris med nettleie:	0,90	kr/kWh
Virkningsgrad til oljekjel:	70	%
Varmepumpen		
Årsvarmefaktor til varmepumpen (SCOP):	3,0	
Enovastøtte:	50 000	kr
Servicekostnader:	1 800	kr/år
Lån		
Investeringsbeløp:	230 000	kr
Lånerente:	2,5	%
Ønsket nedbetalingstid:	20	år
Besparelser med varmepumpe		
Per måned:	kr 926	
Hvert år	kr 11 114	

Dette gir et tilskudd til full rehabilitering til gulvvarme.

Et bidrag på:

441 770

-230 000

211 770

Takk for meg!